

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT 12

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiema üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnajuhtimisest.

SISUKORD

LK 2 ja 11

EKJA KÜLASTUSREIS

Viire Viss. EKJA liikmed Belgiat avastamas

LK 3

Karin Kilk, Viire Viss.
Keskkonnajuhtimiselase teabe edastamine – HERMES II projekt

LK 4-6

UUDISED EUROOPAST

LK 7

Reigo Lehtla. Keskkonnateatis – mis see veel on?

LK 8

Maris Malva. Konkurs "Keskkonnategija 2007"

LK 9

Piret Kuldna.
Toimus Säästva arengu foorum 2007

LK 10

UUED KESKKONNAALASED ÕIGUS- AKTID (OKTOOBER-NOVEMBER 2007)

Jussi Onoper.
Loodi Eesti juhtimissüsteemidealane tehniline komitee

LK 12

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

ISO 14001 ja EMAS STATISTIKA

Tere teabelehe lugejad!

Jõulukuu on teadupärast kiire aeg – ettevõtteis koostatakse aruandeid, lõpetatakse tegevusi ja projekte, üritatakse aasta jooksul tegemata jäänud asjad ära teha. Justnagu saabuks 31. detsembri keskööl hetk, pärast mida enam midagi muuta ei saa. Tegelikult ei muuda uue aasta saabumine suurt midagi ning elu läheb ikka edasi. Aga hea on kalendrist vana aasta leht välja tõmmata ning loota, et uus aasta tuleb

veel parem kui eelmine. Loodame, et EKJA teabelehe lugejatele tuleb edukas aasta ning pärast jõuluprae söömist on aega mõtiskleda ka keskkonnajuhtimise üle.

Viire Viss
EKJA sekretariaat
ekja@ekja.ee

*Häid jõule ja head uut aastat
EKJA liikmetele ja kõigile teistele!*

KONTAKTID:

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Pk 160, 10502 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

EKJA KÜLASTUSREIS

Viire Viss, EKJA tegevjuht

EKJA LIIKMED BELGIAT AVASTAMAS

Sel ajal (oktoobri keskel), kui EKJA 13-pealine delegatsioon Belgias viibis, oli Belgia riigis juba kolm kuud kestnud valitsuse kokkupanemine. Omavahel on kraagelnud hollandi-keelsed flaamid ja prantsuskeelsed vallooniid. Esimesed, kes moodustavad riigi rahvastikust 58%, soovivad pigem Flaami regiooni iseseisvust, teised aga loodavad Belgia riiki koos hoida. Lisaks sellele moodustab Brüsseli linn omaette veel iseseisva kolmanda regiooni. Belgias on valdkondi (nt välispoliitika, tervishoid), mille üle teeb otsuseid föderaalvalitsus, kuid keskkonnavaldkond on regioonide korraldada. Seega on Belgias sisuliselt neli keskkonnaministeeriumi – kõigis kolmes regioonis + üleriiklik. Selline ametkondade virrvarr ning regioonide iseseisvus (s.t koostöö puudumine) avaldub paljudes eluvaldkondades, ka keskkonnanjuhtimises.

EUROOPA KOMISJON PINGUTAB

Meie Belgia-reisi ametlik pool sai alguse Brüsseli regiooni keskkonnainstitutiudis. Kuna Euroopa Liidu ruumidesse tükkimine oleks olnud liiga bürookraatlik ettevõtmine, nõustasid Euroopa Komisjoni keskkonnapeadirektoraadi esindajad Maria de los Angeles Barrecheguren ja Marianne Muller meie juurde tulema. Kuna EKJA liikmed on ettevõtted ning kõigil neil on aimu keskkonnanjuhtimisest, siis räägiti loomulikult kõige enam Euroopa keskkonnanjuhtimise ja -auditeerimise süsteemist – EMAS-ist. Võrreldes rahvusvahelise ISO 14001 standardiga on EMAS-määruse nõuded pisut rangemad ning suurim erinevus on kohustusliku avaliku keskkonnanaruande koostamine, mille kinnitab sõltumatu osapool – see annab EMAS-ile juurde usaldusväärset eelkõige avalikkuse silmis.

EMAS-i kohaselt on maailmas registreeritud üle 3700 organisatsiooni ja üle 5700 asukohta (üks organisatsioon võib registreerida mitu asukohta). Eestist on nende hulgas AS Tallinna Vesi ja OÜ Iru Elektri jaam, kes kuuluvad ka EKJA-sse ning osalesid külastusreisil. Edukamat riigid on Saksamaa, Hispaania ja Itaalia ning edukamad sektorid on kemikaali- ja toiduainetööstus ning jäätmekäitlus. EMAS-i rakendamine on organisatsioonidele vabatahtlik, kuid Vallooni regioon on keskkonnanjuhtimissüsteem kohustuslik reoveepuhastusjaamadele, jäätmekäitlus-ettevõtetele ja prügilatele. Üha enam loodetakse, et EMAS-i rakendaksid peale tootmis- ja teenindustevõtete ka omavalitsused ja

ametkonnad. EMAS-i on näiteks rakendanud Euroopa Komisjoni mitu peadirektoraati ning üle Euroopa 226 omavalitsust (Eestis veel mitte, kuigi on läbi viidud mitmeid projekte). EMAS-kohast registreerimist oli ettevõtetele (esialgu üksnes tööstusel) võimalik saada esmakordselt 1995. aastal. Praeguseks on EMAS-skeemi paar korda tõsiselt täiendatud ning hetkel on taas käsil EMAS-i ülevaatus, nn EMAS III, et süsteemi tugevdada ning see organisatsioonide jaoks atraktiivsemaks ja paremini mõistetavaks muuta. Määruste muutmine on Euroopa Liidus pikk protsess ning eelduste kohaselt saab EMAS III määrus lõplikult valmis 2009. aasta lõpuks.

BRÜSSELI REGIOONI TÄHESÄRA

Nagu juba eespool mainitud, ajab iga Belgia regioon natuke oma asja, kas siis soovist teistest eristuda või lihtsalt omi häid ideid väiksemas piirkonnas rakendada. Nii on Brüsseli regioon loonud oma piirkonna organisatsioonidele ökodünaamilise ettevõtte märgise (*label "Entreprise ecodynamique"*), mida Gabriel Torres Brüsseli regiooni keskkonnainstituudist meilegi tutvustas. Märgist võivad taotleda kõik Brüsseli regiooni organisatsioonid sõltumata juriidilisest vormist, tegevusest või suuruselt. Märgise nõuetele vastamine sarnaneb keskkonnanjuhtimissüsteemi rakendamise, kuid on pigem selle nn "dietaalvorm". On võimalik taotleda ja saada üks, kaks või kolm "tähti". Nagu hotellidel – mida rohkem tähti, seda parem.

Esimese tähti saab organisatsioon kätte siis, kui on koostanud keskkonnapoliitika ja teinud esimese keskkonnanaruande. Teine tähti lisandub, kui on koostatud keskkonnanaruandekava vähemalt 2–3 probleemsemas keskkonnavaldkonnas. Kolmanda tähti saab kätte pärast tegelemist kõikide keskkonnavaldkondadega ning keskkonnategevuse tulemuslikkuse demonstreerimist. Hetkel on tähti omistatud 81 organisatsioonile (neist 3 tähti seitsmele organisatsioonile). Ökodünaamilise ettevõtte märgise kasutamise õigus on näiteks Brüsseli sadamal (2 tähti) ja ooperimajal (2), ING (2) ja Fortis (2) pangal, Brüsseli regiooni parlamendil (1) ning Volkswageni (3) ja Toyota (3) autotesindustel. Märgist võivad organisatsioonid avalikult kasutada näiteks oma trükistel ja kodulehtedel, et teavitada avalikkust keskkonnast hoolimisest. Kahju vaid, et see "tähesära" koondub pealinna ning teised

Belgia regioonid sellesse kaasatud ei ole. Huvitava ettekande tegi veel Brüsseli regiooni keskkonnainstituudi keskkonnainspektsiooni juht Jean-Pierre Janssens, kelle kontrollida on regiooni 23 489 ettevõtet, neist 20% on tööstusettevõtted. Aastas tehakse u 4000 ettevõttekülastust, millest 50% puhul "sekutakse" (ettekiri-tused, hoiatused) ning 5% puhul "koostatakse süüdistusaruanne". Lisaks sellele, et inspektsioon kontrollib ettevõtete vastavust õigusaktidele, on neil ka kohustus õigusakte tutvustada ja seega võimalikke mittevastavusi ennetada.

JÄÄTMEKÄITLUS VALLOONI MOODI JA TÖÖSTUSROMANTIKA

Charleroi tööstuspiirkond

Pärast huvitavaid ettekandeid Brüsselis võtsime ette retke lõuna poole –, Vallooni regiooni. Juba ajalooliselt on see olnud tööstuspiirkond, kus 19. sajandi algul sai alguse töösturevolutsioon Mandri-Euroopas. Liege ja Charleroi on olnud tuntud terasetööstus- ja söekaevanduspiirkonnad. Sõevarud mingil hetkel ammendusid ning ka muu rasketööstus ei ole 21. sajandi alguse Euroopas parimas seisus. Charleroi linna see piirkond, kuhu meie suundusime, nägi endiselt välja kui keskkonnakaitsja halb unenägu – mõlemal pool teed kõrguvad võimsad räämas tehasehooned (enamik neist tõenäoliselt ei tööta) ning räbunääd. Trööstitud pilti ilmestas vihmane ja jahe ilm. Pole ime, et piirkonda kutsutakse Mustaks maakonnaks (*Pays Noir*).

Charlerois külastasime väikest jäätmekäitlus- ja haljastusettevõtet Retrial. Belgia seaduste järgi on see ettevõtte liigitatud ka sotsiaalseks ettevõtteks, mis tähendab seda, et tööle on võetud töötuid ja puuetega inimesi, asukohta saab kasutada tasuta, kasumit ei tohi omanikele jagada ning prioriteet on inimesed, mitte kasum. Ettevõttes töötab 20 inimest. Retrial on rakendanud keskkonnanjuhtimissüsteemi EMAS easy meetodi kohaselt, see tähendab, et ekspertide abiga on loodud võimalikult lihtne ja toimiv EMAS-kohane juhtimissüsteem.

Retrial on hea näide selle kohta, et väike sotsiaalne ja keskkonnanahoidlik ettevõtte ei pea ilmingimata olema musternäide, kus muru on rehitsetud ning inimestel silmnäod

Jätukub lk 11

KESKKONNAJUHTIMISALASE TEABE EDASTAMINE – HERMES II PROJEKT

Karin Kikk, Viire Viss Säästva Eesti Instituut, keskkonnakorralduse programm

2005. aasta novembris algas Euroopa Liidu Leonardo da Vinci programmi rahastatav rahvusvaheline projekt HERMES II (*Health-Environment-Risk Managers Educational Support*), mille eesmärk on olnud aidata tösta ettevõtete ja huvigruppide keskkonnanjuhtimisalast teadlikkust. Projekti läbiviija Eestis on SEI-Tallinn (www.sei.ee) ning partnerid Poola, Tšehhi, Läti, Leedu ja Iirimaa organisatsioonid. Nüüdseks on projekt läbi saamas ning aeg teha kokkuvõtteid.

Projekti sihtgrupp on eelkõige väikese ja keskmise suurusega ettevõtted. Projekti tulemustest võivad kasu saada nii ametnikud, üliõpilased kui ka töötajad, kes soovivad end tööturul konkureerimiseks harida. Täiendusõppe puhul on tavapärase haridussüsteemi kitsaskohad näiteks aja- ja ressursinappus ning kaugus õppeasutusest. Projekti eesmärk on olnud kasutada paindlikke mooduseid keskkonnanjuhtimisalase teabe ja teadmiste edastamiseks täiendõppijaile.

Projekt on kahe aasta jooksul EKJA tegevusele märkimisväärselt kaasa aidanud. Projekti toel anti välja viis EKJA teabelehte, mis aitasid levitada keskkonnanjuhtimise teavet ettevõtetes, erialaliitudes, ametkondades jt huviliste seas. Teabelehes on avaldatud nii kohalikku kui rahvusvahelist keskkonnanjuhtimisalast teavet. Eraldi sektsioonina ilmusid nn Euroopa uudised, mis andsid ülevaate olulistest keskkonna ja ettevõtlusega seotud tegevustest Euroopa Liidus. Kindlasti ilmub teabeleht ka edaspidi ning selle sisu ja vormi osas ootame lugejatelt tagasisidet (vt artikli lõppu).

Projekti olulistest tegevustest väärib esiletoomist **inetnetiportaali www.eco-net.ee loomine**. Portaal kätkeb ülevaadet olulistest keskkonnateemadest, viitab asjakohastele õigusaktidele, keskkonnanjuhtimisvaldkondadele ja uudistele ning jagab teavet toimuvatest koolitustest, seminaridest, trükistest jms. Lisaks viidatakse sertifitseerijatele ja konsultatsioonifirmadele, kelle teenuseid ettevõtjad võivad kasutada. Portaal on mõeldud eelkõige ettevõtetele ja keskkonnanjuhtimisega seotud huvilistele, kuid vajalikku infot leiavad sealt ka teised huvirühmad. Portaali uuendatakse regulaarselt ning seetõttu on seal esitatav teave igati asjakohane. Portaal koondab ka muud HERMES II projekti tulemusi – teabelehed ja ligipääsu e-õppe programmile. Samasugused portaaliid on loonud ka Poola, Läti, Leedu ja Tšehhi partnerid.

Portaali kaudu saab siseneda **keskkonnanjuhtimise e-õppe keskkonda**. E-õppe kursuse eesmärk on võimaldada internetipõhist täiendusõpet igapäevale, kes soovib laiendada oma keskkonnanjuhtimisalaste teadmisi. Programm koosneb kolmest õpimoodulist, mida saab läbida eraldi, kuid mis koos moodustavad terviku **keskkonnanjuhtimissüsteemi rakendamiseks** ettevõttes. Õpimoodulid on:

1. Keskkonnanaruandlus
2. Keskkonnanjuhtimissüsteemi rakendamine
3. Keskkonnanaruandlus

Õpimoodulite loomisega järgitud ISO 14001 ja EMAS-i keskkonnanjuhtimissüsteemide ülesehitust ja nõudeid. Õpimoodulid sisaldavad ülesandeid, harjutusi, linke, interaktiivseid lahendusi jms, et muuta õpiotsust atraktiivseks ja huvitavaks. E-õppe keskkonda

sisenemine on tasuta, kuid selleks tuleb eelnevalt registreeruda. Kui on soov saada tunnistus ühe mooduli või kogu kursuse läbimise kohta, tuleb läbida test, mille eest tuleb maksta. Tunnistusi hakkab välja andma Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon (EKJA). Keskkonnanjuhtimise e-õppe kursuse pakub soodsalt võimaluse täiendada oma teadmisi töö- või elukohast lahkumata, kasutades tänapäevaseid distantsõppe võimalusi.

Projekti edukuse mõõt on portaali pidevalt kasutajate arv, e-õppe programmi läbinud täiendõppurite ja teabelehe lugejate rahulolu. Viimase väljaselgitamiseks ning EKJA teabelehe edaspidiseks väljaandmiseks palume teabelehe lugejatel vastata mõnele küsimusele.

Leonardo da Vinci

Sinu arvamus teabelehest

Kas teabelehes pakutav teave on sulle kasulik ja mis teemad pakuvad kõige enam huvi? Mida võiks teabeleht veel sisaldada?

Kas eelistad paberile trükitud või elektroonilist teabelehte?

Vasta küsimustele ja tee teabelehe parandamiseks ettepanekuid www.eco-net.ee Foorumi lehkel teema all "Sinu arvamus teabelehest" või saada e-kiri ekja@ekja.ee

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

KESKKONNATEGEVUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE EUROOPA LIIDUS

(ENDS Europe DAILY 2432, 20/11/07)

Euroopa Komisjoni majandusvoliniku Joaquín Almunia arvates on ÜRO välja töötatud keskkonnakulude arvestuse süsteem (nimetatakse ka ökoraamatupidamiseks) parim meetod ühiskondlike ja keskkondlike kaalutluste arvestamiseks EL-i pikaajalistes otsustes. Euroopa Liit on võtnud vastu otsuse hakata kujundama ühtset keskkonna- ja majandustegevuse tulemuslikkuse hindamise süsteemi (SEEA, *System of integrated environmental and economic accounting*).

Juba olemasolevatel keskkonnaindikaatoritel, näiteks neil, mida kasutati EL-i jätkusuutliku arengu strateegia (EED 08/04/05) seiramisel, on oluline roll lühiajalises perspektiivis, kuid puudu on jäänud ühtse süsteemi olemasolust. Vaja on tervikli-

kumat raamistikku, kus keskkondlikud ja ühiskondlikud aspektid oleksid majanduslikega ühte süsteemi liidetud. Euroopa Liidu statistikaamet Eurostat on koordineerinud liikmesriikides keskkonnakulude arvestuse pidamise jõupingutusi. Saavutatud on läbimurre õhkuheite, materjali-voogude ja keskkonnakulude aruandluses, mida viivad läbi enam kui 20 liikmesriiki. Komisjon avaldab 2008. aastal dokumendi, mis paneb paika põhjaliku strateegia meetmete loomiseks, mis mõõdaksid riigi jõukust ja heaolu enama kui lihtsalt SKP-ga.

Uus keskkonnaindeks töötatakse välja ühe osana strateegiast ja sisaldab suuremate linnade õhkuheite ning üldise õhu- ja veekvaliteedi indikaatoreid. Komisjoni

üleüldine eesmärk on välja arendada poliitikaid toetavad vahendid, mis arvestavad muuhulgas ressursikasutust, ökosüsteeme, inim- ja sotsiaalset kapitali. Tegemist pole lihtsalt SKP-ga mõõdetava majandustegevuse arvestamisega, vaid põhjalikumalt keskkonda seiravate indikaatoritega.

Ökoloogilise jalajälje indikaator näitab, et Euroopa Liit tarbib käesoleval hetkel rohkem kui kaks korda enam ressursse, kui ökosüsteem neid pakkuda suudab. Seega kaalub Euroopa Komisjon ökoloogilise jalajälje kui mõjuvõimsa indikaatori võimalikku ulatuslikumat kasutuselevõttu. See indikaator on keskkonnategevuse tulemuslikkuse üks illustratiivsemaid ja tavakodaniku jaoks kõige kergemini mõistetav mõõdik.

IPPC-I ENERGIATÕHUSUSE JUHENDMATERJALID

(ENDS Europe DAILY 2435, 23/11/07)

Uues ja põhjalikus EL-i juhendmaterjalis on kokku lepitud parima võimaliku tehnika (PVT) mõiste seoses energiakasutuse vähendamise suuremates tööstussektorites. Mainitud juhendmaterjal kohandub käitistele, mis on kirjas 1996. aasta loodud EL-i saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli (IPPC) direktiivis.

PVT kirjelduse ehk BREF-i kiitsid 2007. aasta novembris heaks EL-i liikmesriiki ja ettevõteteisindavadeksperdid. Dokument on oluline, kuna erinevalt teistest BREF-ideist (EED 06/02/07) rakendub see kõikidele IPPC-ga hõlmatud tööstusettevõtetele, varieerudes põletustehastest paberivabrikuteni.

Samas on see dokument vähem range, kuna ei paku välja konkreetseid energiatohususe tasemeid. Tööstusettevõtted on peljanud, et IPPC reeglite järgimisele vaatamata võivad ametkonnad kasutada neid tasemeid komplekslubadesse piirangu seadmiseks. Eksperdid rõhutasid, et enne kui uus luba välja anda, tuleks arvestada teistes BREF-ides olevaid soovitusi.

Energiatõhususe BREF sisaldab PVT soovitusi nende seadmete energiatohususe parendamiseks, mis ei ole teiste BREF-idega kaetud, nt soojuse taastootmine, ventilatsioon, õhu konditsioneerimine, valgustus ning soojus- ja elektrienergia koostootmine.

Dokument sisaldab ka mitmete juhtimisvõtete, näiteks energiaauditite läbiviimise ja seiresüsteemide loomise soovitusi. Lisaks on dokumendis kokkuvõtte PVT soovitusetest energiatohususe valdkonnas IPPC-i ülejäänud 32-le BREF-ile.

IPPC direktiivi kohaselt peaks kõigi IPPC käitiste kompleksload alates 30. oktoobrist 2007 sisaldama uue energiatohususe PVT nõudeid heitmetele, kuid paljud liikmesriigid ei ole tähtajast kinni pidanud.

Lisateave: Euroopa IPPC büroo:
<http://eippcb.jrc.es/>
ja BREF-dokumentide nimekiri:
<http://eippcb.jrc.es/pages/FAactivities.htm>

EUROOPA LIIDU ENERGIASÄÄSTU NÄDAL

(<http://eusew.eu>, 28.11.07)

Seoses Euroopa energiasäästu kampaaniaga (EES, *Sustainable Energy Europe*) korraldab Euroopa Komisjoni energia- ja transpordidirektoraat koostöös Euroopa instituutide ja peamiste jätkusuutlikust energeetikast huvitatud osapooltega teise EL-i energiasäästunädala (EUSEW, *EU Sustainable Energy Week*). Üritus toimub Belgias ning teistes Euroopa linnades

esmaspäevast, 28. jaanuarist kuni reedeni, 1. veebruarini 2008. Ürituse deviis on "Võta üks nädal, et muuta homset päeva".

EUSEW-i üritused kätkevad teemasid, mis rõhutavad säästliku energeetika arendamise mitmetahulisust ning tähtsustavad vajadust töötada koos ühise eesmärgi nimel. Olulised nädalateemad on kahtlemata alternatiivsed energiaallikad ning

energiatõhusus, samuti nii EL-i õigusaktid kui ka kohalikud normatiivid, energiajaotus, turulejõudmine, haridussüsteem ja meie igapäevased käitumistavad, ehitiste ja transpordiga seotud energiakasutus.

Ülevaate Euroopas toimuvatest üritustest seoses energiasäästunädalaga leiad aadressilt <http://www.eusew.eu/eusew2007/>

UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST UUDISEID EUROOPAST

EUROOPA KOMISJONI SANKTSIOONID ENERGIATÕHUSUSE TEGEVUSKAVA MITTEESITANUILE

Euroopa Komisjon algatas 17. oktoobril 2007 rikkumismenetlused Belgia, Eesti, Kreeka, Luksemburgi, Läti, Malta, Portugali, Prantsusmaa, Rootsi, Slovakkia, Sloveenia ja Ungari suhtes, kuna need riigid jätsid 30. juuniks 2007 esitamata riikliku energiatohususe tegevuskava. Selle esitamise näeb ette nähtud energia lõpptarbimise töhusust ja energiateenuseid käsitlev direktiiv^[1]. Tegevuskavades tuleb esitada riiklikud strateegiad 9%-lise energiasäästu saavutamiseks 2016. aasta lõpuks.

"Riiklikud energiatohususe tegevuskavad tunnistavad liikmesriikide taotlust kasutada puhtamat, odavamalt ja turvalisemat energiat, seega energiat, mille me jätame kasutamata. Suurt pettumust on mulle valmistanud see, et 12 liikmesriiki ei ole oma tegevuskava veel esitanud," ütles EL-i energeetikavolinik Andris Piebalgs.

Energiatõhususe direktiivi eesmärk on edendada energia lõpptarbimise töhususe kuluefektiivset parandamist liikmesriikides. Direktiivi nõuetekohasel rakendamisel peaks olema võimalik luua vajalikud tingimused energiateenuste turu arenguks ja edendamiseks ning muude energiatohususe parandamise meetmete pakkumiseks lõppkasutajale. Samuti aitab direktiivi rakendamine kaasa

energia varustuskindluse, konkurentsivõime ja säästva arengu tagamisele.

Kuigi komisjonil on andmeid, et mitu liikmesriiki on oma riikliku energiatohususe tegevuskava koostamisel üsna kaugele jõudnud, oldi 30. juuni tähtaja ületamise tõttu sunnitud algatama õiguslikke meetmeid.

Euroopa Liit seisab silmitsi enneolematute energiaprobleemidega, mis tulenevad kliimamuutustest, suurenenud impordisõltuvusest ja fossiilkütuste ülemaailmsetest

varudest. Hinnangute kohaselt tarbitakse Euroopa Liidus umbes 20% rohkem energiat, kui on majanduslikult põhjendatud. 2007. aasta märtsis rõhutasid Euroopa riigipead 20%-se energiasäästu eesmärgi saavutamise tähtsust 2020. aastaks, nagu näeb ette komisjoni energiatohususe tegevuskava.

^[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta direktiiv 2006/32/EÜ, mis käsitleb energia lõpptarbimise töhusust ja energiateenuseid

EUROOPA LIIDU KYOTO EESMÄRGID

(<http://europa.eu>, IP/07/1774 27/11/2007)

Euroopa Liit on saavutamas oma Kyoto protokolliga kohast eesmärgi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemisel, kuid edu tagamiseks on vaja kiiresti vastu võtta ja rakendada täiendavaid algatusi. Selline järeldus tehti Kyoto eesmärkide saavutamise edusamme käsitlevas komisjoni aastaaruandes.

Liikmesriikide viimastes prognoosides märgitakse, et juba võetud meetmed koos kolmandatest riikidest heitkoguste krediidi ostmisega ning atmosfäärist süsihappegaasi absorbeerivate metsamajandustegevusega aitavad vähendada EL-15 heiteid 2010.

aastal 7,4%-ni allapoole valitud võrdlusaasta (enamikul juhtudel 1990. aasta) taset. Seega jääb eesmärgiks seatud 8% vähendamisest aastaks 2012 hetkel puudu. ELi ja riikide tasandil arutlusele olevad täiendavad tegevuspõhimõtted ja meetmed võivad viivitamatult ja täieliku rakendamise korral aidata seda eesmärki siiski saavutada ning isegi tõsta vähendamise protsendimäära 11,4%-ni.

Keskonnavolinik Stavros Dimas ütles: "Viimastest prognoosidest ilmneb, et Kyoto eesmärgi võib saavutada siis, kui liikmesriigid on praegu arutletavad täiendavad meetmed vastu võtnud ja rakendanud. Ma soovitan neil tungivalt seda kiiresti teha. Komisjon on Kyoto eesmärgi saavutamise otsustega siseriiklike saastekvootide eraldamise kohta aastatel 2008–2012 EL-i heitko-

gustega kauplemise süsteemi alusel. See loob ka tugeva aluse heitkogustega seotud 2020. aasta eesmärkide saavutamiseks ning sellega seoses esitame rea ettepanekuid järgmise aasta algul.

Kyoto kohustused

Kyoto protokolliga alusel on liikmesriigid võtnud endale kohustuse vähendada ajavahemikus 2008–2018 oma ühiseid kasvuhoonegaaside heitkoguseid 8% võrra alla võrdlusaasta taset. EL-25 või EL-27 heitkoguste jaoks ei ole ette nähtud ühist eesmärki. Enamik EL-i liikmesriikidest on võtnud individuaalsed kohustused vähendada sama ajavahemiku jooksul heitkoguseid 6% või 8% allapoole võrdlusaasta taset. Küprose ja Malta jaoks ei ole eesmärki kehtestatud.

Ajaloolised heitkogused ja prognoosid kuni

UUDISEID EUROOPAST

aastani 2010

Nagu juunis teatatud (vt IP/07/835), olid EL-15 kasvuhoonegaaside heitkogused 2005. aastal (viimane aasta, mille kohta on olemas täielikud andmed) 2% madalamad võrdlusaasta tasemest. See mõjub kontrastina sama ajavahemiku rohkem kui 35% majanduskasvu taustal. EL-25 puhul oli heitkoguste vähenemine kuni 2005. aastani 11% võrdlusaasta tasemest.

Liikmesriikide viimastest prognoosidest ilmneb, et juba rakendatud olemasolevate tegevuspõhimõtete ja meetmete abil loodetakse vähendada EL-15 heitkoguseid kuni 4% allapoole võrdlusaasta taset 2010. aastaks, mis on ühtlasi ajavahemiku 2008–2012 keskmine aasta.

EL-15 liikmesriikide hulgast kümnel on kavas Kyoto turupõhiste mehhanismide alusel kolmandates riikides läbiviidud heiteid vähendavatest projektidest krediiti osta, see tähendaks täiendavat 2,5%-list vähendamist, mille tulemusena ulatuks kogu vähendamine 6,5%-ni.

EL-i tasandil arutluse all olevad täiendavad tegevuspõhimõtted ja meetmed, mis võiksid kaasa aidata Kyoto protokollis eesmärgi saavutamisele, hõlmavad komisjoni ettepanekuid lisada alates 2011. aastast lennundusvaldkond EL-i heitkogustega kauplemise süsteemi ning nõue vähendada 10% mootorikütuste tekitatud kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Mõlemad ettepanekud on

UUDISEID EUROOPAST

praegu arutlusel nõukogus ja Euroopa Parlamendis kaasotsustusmenetluse alusel.

Eesmärk püütakse saavutada siseriiklike aastekvootide eraldiste kärpimisega EL-i heitkogustega kauplemise süsteemi teise kauplemisperioodi jooksul. Kõnealuste otsuste abil vähendatakse EL-15 heitkoguseid 3,4% ja EL-25 heitkoguseid 2,6%, võrreldes võrdlusaasta tasemetega (Bulgaaria ja Rumeenia heitkoguseid käsitlevaid andmeid ei ole nende hiljutise liitumise tõttu eraldi võrreldud).

Osa sellest vähendamisest võib juba kajastada mõne liikmesriigi prognoosides.

Eduaruandes märgitakse, et igal EL-25 liikmesriigil on võimalik saavutada oma individuaalsed Kyoto protokollis eesmärgid. Ajakavast mahajäänud on hiljuti määratlenud täiendavad meetmed või määratlevad neid just praegu. Selleks et heitkoguste vähendamine oleks tõhus ja õigeaegne, tuleb sellised meetmed siiski kiiresti kehtestada ja rakendada.

Heitkoguste vähendamisega seotud eesmärgid 2020. aastaks

Märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kinnitasid EL-i liikmesriikide valitsusjuhitud, et aastaks 2020 vähendab EL oma heitkoguseid 30%, võrreldes 1990. aasta tasemega, seda tingimusel, et teised arenenud riigid nõustuvad tegema samasuguse jõupingutuse. EL-i juhitud võtsid endale kohustuse vähendada igal juhul EL-i heitko-

UUDISEID EUROOPAST

guseid vähemalt 20% sama ajavahemiku jooksul ning kinnitasid selle eesmärgi saavutamise aluseks komisjoni poolt jaanuaris esitatud kliima- ja energiameetmete paketi.

Viimastest prognoosidest ilmneb, et kui EL soovib nende eesmärkideni jõuda aastaks 2020, peab ta pärast aastat 2012 hakkama heitkoguseid palju järsemalt vähendama. Sellega rõhutatakse, et EL-i liikmesriikidel on vaja rakendada kliima- ja energiapaketiga sätestatud tegevuspõhimõtted ning meetmed võimalikult kiiresti. Komisjon kavatseb teha ettepaneku rea esmatähtsate meetmete kohta 2008. aasta alguses.

Eesti

Keskonnaministeeriumis on valminud kasvuhoonegaaside heitkoguste jaotuskava eelnõu, mille esialgsel andmetel võivad Eesti ettevõtted aastatel 2008–2012 õhku paisata ligi 13 miljonit tonni kasvuhoonegaase aastas. Jaotuskava aluseks võeti Euroopa Komisjoni otsus, millega Eesti taotletud koguseid vähendati ligi poole võrra ehk 12 717 058 tonnini aastas. Eesti taotles aastateks 2008–2012 kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguseks kokku 122,86 miljonit tonni. Euroopa Komisjon aga otsustas, et soovitud koguseid tuleb vähendada 47,8% võrra. Eesti on selle otsuse Euroopa Kohtus vaidlustanud. Kuna Euroopa Kohus pole veel Eesti hagi kohta otsust teinud, tuleb jaotuskava aluseks võtta Euroopa Komisjoni määratud lubatud heitkogused.

põhjendusega, et see pärsib riigi majanduskasvu ning annab ebaausa konkurentsieelise arenguriikidele, kelle jaoks leping mingeid piiranguid ette ei näinud. Bali ei hakata esialgu veel vaidlema selle üle, milline riik ja kui palju peaks oma heitmeid piirama. Maksimumprogramm on kokku leppida nn teekaart, mis paneb paika läbirääkimiste ja olulisemate eesmärkide ajakava. See peaks pädima uue kokkuleppega 2009. aastal Kopenhaagenis toimuvale kliimakonverentsil.

Ametlikult hõlmab Bali kohtumine Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) osaliste 13. istungijärku (COP-13) ning Kyoto protokollis osapoolte kolmandat koosolekut (MOP-3). 10.–11. detsembrini toimus Bali saarel ka rahandusministrite kohtumine, selleks et arutada madala süsinikusaldusega tehnoloogiate rahastamist.

KESKKONNATEATIS – MIS SEE VEEL ON?

Reigo Lehtla,
Eesti Energia AS keskkonnaosakond

Tundmatute asjade lahtiseletamiseks on alati kaval kasutada tuntud asju ehk rakendada analoogiaid. Tehkem siis seda ka keskkonnateatise puhul. Kõik me teame väga hästi, mis on raha. Eks võrreldes siis keskkonnateatise dikaid finantsmetoodikatega.

Keskonnamõju hindamine (KMH) on paljuski võrreldav äriplaani koostamisega. Otsitakse ju mõlemal puhul valdkonna kogenud ekspert, kes on sääraseid asju varem teinud, võetakse hoolikalt arvesse kõik arendusprojekti plussid ja miinused, analüüsitakse võimalikke stsenaariume ning lõpuks annab ekspert omapoolse hinnangu.

Keskonnaauditit tuntakse Eestis juba suhteliselt hästi. Viiakse läbi nii keskkonnajuhtimissüsteemi (ISO 14001 ja EMAS) kui ka keskkonnastutuse (*Due Diligence*) auditeid. Analoogia finantsauditiga on ilmne ja selgesti hoomatav. Nii finants- kui keskkonnaaudiitorid on saanud eriväljaõppe ning võrdlevad ettevõtte tegevuse vastavust teatud kindlate reeglitele ja seadusandlikele aktidele. Nii ühed kui teised audiitorid tunnevad elavat huvi dokumentide vastu ja esitavad vastava valdkonna eest vastutavatele isikutele ohtralt küsimusi. Juhul kui tuvastatakse mittevastavusi, on kuri karjas ja need tuleb kiiremas korras heastada. Juhised nii keskkonna- kui kvaliteedijuhtimissüsteemide auditeerimiseks sisalduvad standardis ISO 19011.

Ökoloogiline raamatupidamine ja ökoloogiline valuutakorv

Auditiga seonduv omakorda järgmine keskkonnateatise dik. Finantsvaldkonnas on selleks raamatupidamine, keskkonnasfääris aga olelusringi hindamine. Terminoloogias veel nii palju, et seda viimast kiputakse pahatihti (tootõlkena inglise keelest, *Life Cycle Assessment*) nimetama ka elutsükli hindamiseks. See termin on aga paraku juba ära võetud – elutsüklik nimetatakse eesti keeles juba toote kui mudeli elu tsükli – seda alates mingi uue tootemudeli disainimisest ja turundamisest, müükipaiskamisest ning seejärel selle käekäigust turul kuni mudeli vananemise ja väljavahetamiseni.

Sisu poolest on olelusringi hindamine pigem ökoloogiline raamatupidamine, just sedamoodi nimetatakse teda nii saksa (*Ökobilanz*), prantsuse (*écobilan*) kui ka itaalia (*Bilanci Ambientali*) keeles. Tavararaamatupidamisest teeb ökoraamatupidamise keerulisemaks aga see, et kui raha puhul loeb lõpuks ainult joonealune number ning

kõik on taandatav ühele ja ainsale mõõdikule, siis olelusringi hindamisel on palju erinevaid vääringuid ning need pole üksteiseks konverteeritavad. Ökoraamatupidamise “valuutakorvi” kuuluvad sellised keskkonnamõõdikud nagu mõju kliimale (kasvuhoonegaaside emissioon), ökotoksiliste ainete emissioon, eutrofeerumine, hapestamine, troposfääri saastamine sudu tekitavate agentidega, maakasutus, looduslike ressursside ammendumine jne. See valuutakorv on iga analüüsitava toote või teenuse jaoks erinev ja täpsete kvantitatiivsete väärtuste leidmiseks analüüsitakse kogu tootetsükkel protsessikaupa läbi, võetakse kõik sisendid ja väljundid hoolikalt arvele ja tõlgitakse keskkonnamõju kategooriateks. Kui neid keskkonnamõju parameetreid nüüd analoogiliste toodete lõikes (olgu selleks siis kilovatttund, tonnkilomeeter või tugitool) võrrelda, saame öelda, millised tooted on ökoloogiliselt odavamad. Valuutade teatava konverteerimise peab siiski läbi tegema – seda nimetatakse *normaliseerimiseks* ja selle tegevuse käigus antakse “valuutadele” kaalud (korrutatakse läbi regioonikoefitsiendiga) sõltuvalt konkreetsest mõjupiirkonnast. On ju selge, et happelise aluskivimiga piirkondade metsadele tekitab happevihm enam kahju kui kõrbele, samuti on näiteks fotokeemiline sudu suurlinnas ohtlikum kui mere peal.

Ja keskkonnakaitsest on ühtäkki saanud täppisteadus! Enam ei ole keskkonnakaitsejatel vaja hämada, vaielda ega veenda, vaid saab viidata konkreetsetele numbritele – teadus on nüüd taga ja emotsioonidele enam ruumi ei jää. Olelusringi hindamise läbiviimist kirjeldavad standardid ISO 14040-14043.

Tänane päevakangelane – keskkonnateatis

Jäänud on veel keskkonnateatis – *Environmental Product Declaration* (ISO standard 14025). Keskkonnateatis kuulub keskkonnamärgiste klassi ja selle kõige lähem analoog finantsmaailmast oleks ehk finantsaudiitori kinnitatud majandusaasta finantsaruanne. Oluline märksõna on siinkohal just *sõltumatu audiitori kinnitus*, et kogu teatise (nagu ka finantsaruandes) esitatud info on audiitori parima arusaamise kohaselt tõele vastav, ajakohane ja adekvaatne.

Keskonnamärgiseid on põhimõtteliselt kolme tüüpi.

Ökomärgis, tüüp 1 (ISO 14024). Neid annab välja tootjaväline (selleks volitatud) organisatsioon toodetele, mis rahuldavad mingeid keskkonnandõudeid (nt *Nordic Swan*, *Euroopa Lilleke*). See märgis näitab, et toode on teistest analoogsetest toodetest keskkonnasõbralikum.

Keskonnaväide, tüüp 2 (ISO 14021). See on tootja enese poolt kasutusele võetud sümbol või logo, mis osutab toote või teenuse keskkonnahoidlikkusele (nt *Roheline Energia*). Iseenesest kõige subjektiivsem ja kontrollimata märgis.

Keskonnateatis, tüüp 3 (ISO 14025). Sisaldab konkreetseid arvandmeid toote keskkonnatähtsate kohta. Eeldab olelusringi hindamise läbiviimist ning vajab kinnitamist sõltumata osapoolt (*verifitseerimist*). Näide: EPD.

EPD koostamise eeldus on LCA läbiviimine (niisamuti nagu ei saa majandusaasta aruannet koostada firmale, kus puudub raamatupidamine). EPD on olelusringi juhtimise, keskkonnahoidliku tootearenduse, olelusringi maksimuse hindamise jms kontseptsioonide kõrval kiiresti tõusmas üheks peamiseks LCA rakenduseks.

EPD arendamise ning propageerimisega tegeleb 1999. aastal asutatud rahvusvaheline mittetulunduslik III tüüpi keskkonnamärgiste juurutamiseks loodud konsortsium GEDnet (lähem info: www.gednet.org)

EPD-d on avalikud ja kõigile asjahuviilistele vabalt kättesaadavad (vt <http://www.environdec.com/>).

Iseäranis populaarseks on EPD-d saanud erinevate energiate võrdlemisel. Teatavasti on elektronid kõik sarnased (tootel sisulist vahet ei ole) ja võrrelda saab üksnes nende elektronidega kaasas olevat ökoloogilist karmat: kuidas ja mil viisil on keskkonda kahjustatud, et neidsamu elektrone välja lüüa?

Eesti Energia – ja me tegime seda jälle!

Lõpuks käesoleva artikli sünnipõhuse juurde. Loogilise jätkuna aastatel 2003–2005 läbi viidud põlevkivielektri olelusringi hindamise ja LCA metoodika Eestis juurutamise projektile OSELCA (<http://www.energia.ee/OSELCA/>) on tänaseks lõppjärku jõudnud CFB (keevkihttehnoloogial toodetud) põlevkivielektri keskkonnateatise koostamise ja tõendamise projekt.

3. detsembril 2007 tutvustas Eesti Energia AS SETAC-i (*Society of Environmental Toxicology and Chemistry*) LCA energiakonverentsil Göteborgis kogu Ida- ja Kesk-Euroopa esimest EPD-d – CFB põlevkivielektri keskkonnateatist.

Teatise tõendamine jääb küll 2008. aasta algusse, kuid nüüd lõpuks saab täie kindlusega väita, kui mitu grammi CO₂ emiteeritakse ühe kilovatttunni põlevkivielektri kohta, kui palju eraldub tsinki, ammoniaaki, lämmastikku, ning palju muudki põnevat. Püsige lainel!

ÜRO KLIIMAKONVERENTS 2007 TOIMUS INDONEESIAS, BALIL

(<http://ec.europa.eu>, 26.11.07)

Selleaastased kliimakõnelused toimusid 3.–14. detsembrini 2007 Bali saarel, Indoneesias. Ühel maailma populaarseimal puhkusa saarel kohtusid enam kui 12 000 esindajat 185 riigist, et ÜRO egiidi all visandada uue ülemaailmse kliimakokkuleppe põhisuunad. Kliimakonverentsi sisse mahtus ka Kyoto kliimaprotokollis 10. aastapäeva tähistamine.

Tegemist on kokkuleppega, mis keskendub kliima soojenemist põhjustavate kasvuhoonegaaside vähendamisele pärast seda, kui esimene taoline ühisalgatus – 1997. aastal Jaapanis sõlmitud Kyoto protokoll, aastal 2012 aegub. Selle kokkuleppe kohaselt võtsid arenenud riigid kohustuse vähendada aastateks 2008–2012 kasvuhoonegaaside emissiooni 1990. aasta tasemega võrreldes 5%. Protokolliga on liitunud üle 170 riigi, kuid mitte maailma suurimad saastajad, nagu USA ja Hiina. Kuid ürituse üks suurimad on see,

et samal päeval kui Kevin Rudd vannutati Austraalia peaministriks, kirjutas ta ka alla Kyoto protokollile, mis kohustab Austraaliat vähendama oma kasvuhoonegaaside heidet 20% võrra aastaks 2020.

ÜRO on kliimamuutuste laastavatest tagajärgedest avaldanud tänavu mitu raportit, mis kõik rõhutavad pakilist vajadust kasvuhoonegaaside emissiooni piirata. Aega reageerimiseks on vähem kui 10 aastat, hoiatavad eksperdid. Kui midagi ette ei võeta, sunnivad tulvaveed, kuivus ja sademete vähenemine sadu miljoneid inimesi oma elukohtadest lahkuma. Lõuna-Aasias ja Põhja-Hiinas ähvardab liustike sulamine 1,8 miljardit inimest joogiveeta jätta. Kuivus aga toob ikaldused ja näljahädad.

Riigid on kaugel üksmeelest, kes, kui palju ja kas üldse algatusega kaasa peaks minema. Kyoto protokollist jäi näiteks USA kõrval

KONKURSS

”KESKKONNATEGIJA 2007“

Maris Malva, Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse ja -tehnoloogia osakonna keskkonnakorralduse büroo spetsialist

Keskkonnaministeerium korraldaskäesoleval aastal juba neljandat korda konkursi, millega selgitati välja kõige keskkonnasõbralikumad organisatsioonid ja ettevõtted. Kui varasematel aastatel (2001, 2003 ja 2005) on konkurss toimunud nime all ”Keskkonnasõbralike ettevõtete TIPP“, siis tänavu tegi konkurss läbi formaadi muutuse.

Alates 2007. aastast kannab konkurss nime ”Aasta keskkonnategija“ ning iseseisvast konkursist sai üks kategooria igaaastasest konkursist ”Aasta keskkonnategu“. Kaks konkurssi ühendati, et tugevdada mõlema mainet ja mõju avalikkusele ning seeläbi tõsta veelgi meie elanikkonna keskkonnateadlikkust.

Koos aasta keskkonnategijaga valitakse igal aastal ka aasta keskkonnategu ja aasta keskkonnateoke. Aasta keskkonnategu on keskkonnateadlikkuse tõstmiseks tehtud silmapaistev projekt või tegevus, keskkonnateoke aga nooremale põlvkonnale suunatud keskkonnateadlikkuse projekt või tegevus.

Peale selle hakatakse keskkonnategijat valima igal aastal. Teistest kategooriatest erinevalt valib keskkonnategijat eraldi hindamiskomisjon, kuna organisatsioonide ja nende spetsiifika seotud tingimused peavad vastama Euroopa Liidu keskkonnakonkursile.

Osalejad ja hindamine

2007. aasta konkurss on lõpule jõudnud ning võitjad valitud. ”Keskkonnategija 2007“ konkursile sai kandideerida neljas valdkonnas: keskkonnajuhtimine, keskkonnasõbralik toote või teenus, keskkonnasõbralik protsess ja keskkonnavalane rahvusvaheline koostöö. Üks organisatsioon võis kandideerida korraga mitmes valdkonnas. Osalemiseks tuli kandidaadil välja valida ja täita valdkonna kohta käiv ankeet, mis oli üleväl Keskkonnaministeeriumi kodulehel, ning saata see posti teel või meiliga Keskkonnaministeeriumisse. Infot konkursi toimumise kohta levitas ministeerium pressiteadete ning otsepostituse (nt erialaliidud ja -selsid, ettevõtete ühendused) kaudu.

Tänavusele konkursile esitati kolmes valdkonnas kokku 6 keskkonnategija kandi-

daati: keskkonnajuhtimise valdkonnas Eesti Energia AS, AS Triip ja AS Tallinna Vesi, keskkonnasõbraliku toote või teenuse valdkonnas Väätsa Prügila AS ja Eesti Energia AS ning keskkonnasõbraliku tootmisprotsessi valdkonnas Silbet AS.

Kandidaate hindas 7-liikmeline žürii, keda juhtis Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse põhiüksuse asekanter Harry Liiv ning kus lisaks ministeeriumi spetsialistidele osalesid Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsiooni ja Keskkonnainspektsiooni esindajad.

Otsuste tegemisel lähtus komisjon üldisest kriteeriumidest, nagu keskkonnatehnoloogiline innovatsioon, otsene kasu, jätkusuutlikkus ja kandidaadi vastavus etteantud kriteeriumidele, ning ka valdkondade kriteeriumidest. Keskkonnajuhtimise vallas olid sellised kriteeriumid näiteks pühendumus, keskkonna-, majandus- ja sotsiaalsfääri integratsioon, keskkonnajuhtimissüsteemi toimimine ja kasutamine, selle tulemuslikkus ja ulatuslikkus, aruandekohustus osanike ees, töötajate teadlikkus, innovatsiooni ja hea praktika levitamine.

Komisjoni koosolekul anti ühisarutelu käigus kandidaatidele hindeid. Selleks oli ette valmistatud hindamistabel, kus hinnati kandidaatide kriteeriumidele vastavust, andes neile hindeid ühest kolmeni (3 – maksimum, 1 – miinimum). Ettevõtete erinevatele kriteeriumidele antud hinded liideti ning selle tulemusena selgusid iga kategooria võitjad.

Konkursi tulemused ja Euroopa konkurss

”Keskkonnategija 2007“ võitjad kinnitati järgnevalt:

- keskkonnajuhtimise valdkonnas AS Triip;
- keskkonnasõbraliku toote või teenuse valdkonnas Väätsa Prügila AS kompleksse taaskäitlussüsteemi loomise ja ellurakendamise eest;
- keskkonnasõbraliku protsessi valdkonnas Silbet AS.

AS-i Triip keskkonnapoliitika vastab standardi ISO 14001:2005 nõuetele. Väätsa Prügila pälvis tunnustuse kompleksse taaskäitlussüsteemi loomise ja ellurakendamise eest. Silbet AS sai preemia selle eest, et ettevõttes toodetakse poorbetoonist seinaplokke, mis on hinna- ja keskkonnasõbralikud, ning poorbetooni tootmistehnoloogias kasutatav kallis tsement ja lubjakivi on asendatud odava põlevkivituhaga.

Konkursil osalemise eest avaldati tunnustust AS-ile Tallinna Vesi ning Eesti Energia AS-ile.

”Keskkonnategija“ kandidaatide seast valitakse osalejad ka Euroopa keskkonnakonkursile ”European Business Awards for The Environment“, mida on korraldatud alates 1987. aastast.

Euroopa konkursid toimuvad iga kahe aasta tagant, viimane konkurss toimus 2006. aastal. Konkurss annab võimaluse välja selgitada ja tunnustada organisatsioone, kes pööravad oma tegevuses tähelepanu säästvale arengule ning arvestavad keskkonnaga. 2008. aasta Euroopa konkursil osalemiseks tuleb Keskkonnaministeeriumil esitada kandidaadid hiljemalt 20. jaanuariks 2008. Selleks tuleb ettevõttel täita ingliskeelne ankeet, olenevalt sellest, millises kategoorias ta kandideerib – kategooriad ühtivad ”Keskkonnategija“ valdkondadega ning ankeedid on sisult samad, mis Eesti konkursilgi.

”Keskkonnategija“ komisjon otsustas esitada Euroopa Liidu keskkonnakonkursi kandidaatideks Eesti konkursi võitjad (AS Triip, Väätsa Prügila AS ning Silbet AS), lisaks nimetati erietsusega Euroopa konkursi kandidaadiks ka Eesti Energia AS keskkonnajuhtimise valdkonnas (juhul kui selles kajastub kesken-datus ettevõtte sotsiaalsele vastutusele (Tulevikuenergia Sihtkapital) ja keskkonnatõhususe jätkuvat parandamist näitav keskkonnasõbraliku protsessi osa).

Lisaks osalemisele Euroopa konkursil saavad ”Aasta keskkonnategija“ võitjad endale õiguse kasutada spetsiaalselt selle konkursi jaoks välja töötatud keskkonnamärgist. Täiesti uue, õunapuüiekujuline keskkonnamärgise lasi Keskkonnaministeerium luua oma sümboolika baasil ning see võiks edaspidi olla konkursil osalemise üks motivaator. Nimelt on võitnud organisatsioonil või ettevõttel õigus kasutada seda oma toodetel, sümboolikal, blankettidel ja mujal ning see näitab tarbijale, et tegu on keskkonnavalaselt tunnustatud ettevõttega.

Kogu info Aasta Keskkonnategija konkursi, varasemate konkursside ning samuti Euroopa konkursi kohta on olemas Keskkonnaministeeriumi kodulehel: <http://www.envir.ee/tipp>

TOIMUS SÄÄSTVA ARENGU FOORUM 2007

Piret Kuldna, Säästva Eesti Instituudi projektijuht

8. novembril 2007 toimus rahvusraamatukogus Säästva arengu foorum, millega tähistati SEI Tallinna keskuse 15. tegevusaastat. Osalejate seas oli nii poliitikuid, teadlasi, ametnikke, ettevõtjaid kui üliõpilasi. Ettekanded käsitlesid tervikliku keskkonnapoliitika põhimõtteid, jätkusuutlikkust toetavate otsuste tegemist, keskkonnapoliitika mõjutamise võimalusi ning kliima- ja energia-poliitika lõimimist.

Avaettekannet oli SEI direktorilt prof **Johan Rockströmilt**, kes andis ülevaate keskkonnasuunitlustest, tõdedes, et inimtegevuse mõjul on üleilmse ökosüsteemi paljud osad viidud oma taastumisvõime piirini või üle selle. Elame ajastikus, mida võib nimetada antropotseeniks – alates 18. sajandist on inimkond avaldanud silmatorkavat mõju kliimale ja ökosüsteemidele. Negatiivsete suunitluste muutmise olulisemad ülesanded on keskkonnapoliitika mudeli rakendamine, mis muudab ettevaatuspõhimõtte ning ökosüsteemi funktsioonide arvessevõtmise igapäevaseks; ning üleilmsete muutuste modelleerimine kohalikele tasandile ja nendega arvestamine riigi poliitikas.

Pikaajalise mõjuga otsuste tegemise üks abivahendeid on stsenaariumide kasutamine. Helmholtzi Keskkonnauuringute Keskuse professori Joachim Spangenbergi sõnul on stsenaariumid omamoodi tööriistad maailmas toimuvate arengute põhjuste ja tagajärgede lahtiseletamiseks ning võimalike muutuste kirjeldamiseks. Stsenaariumid aitavad nii poliitikutele kui üldsusele selgitada teadusuuringute tulemusi ning hinnata enne otsuse langetamist selle mõju. Just otsused on põhjustanud mittedäästlikku arengut, kuid samas on neis ka võti olukorra parandamiseks.

Jätkusuutlikkuse hindamise teemat jätkas prof **Martin O'Connor** Versailles' ülikoolist. Tema osalusel on välja töötatud mitu internetipõhist kommunikatsioonitööriista, mille eesmärk on vahendada ja hinnata teavet otsusetegemise hõlbustamiseks, kui otsuseid on vaja teha mitme huvirühmaga

¹ vt <http://kerdst.c3ed.uvsq.fr>

ja mitme kriteeriumi alusel. Tähtsaim ja samas raskeim väljakutse ongi mobiliseerida inimesi säästvale arengule kaasa aitama. Kui tahes head teadustöö tulemust ei rakendata ellu, kui meetmete kavandamisse pole juba algusest peale kaasatud ühiskonna eri pooli – valitsusasutusi, kodanikuühiskonda, majandussektorit ja teadlasi endid.

Eesti keskkonnapoliitikat käsitles Euroopa Parlamendi liige **Andres Tarand**, kes rõhutas, et vastavalt põhiseadusele on loodusvarad meie rahvuslik rikkus, mis tähendab, et need kuuluvad Eesti kodanikele. Et kõrgeimat võimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu riigikogu valimisega ja rahvahääletusega, siis on ka loodusvarade jagamine, sh maavara kaevandamismahtude lubamine ainult riigikogu pädevuses.

Sellest kuidas riigi keskkonnapoliitikat mõjutada, rääkis **Kaja Peterson** Säästva Eesti Instituudi näite varal. Poliitika mõjutamiseks tuleb omada ja analüüsida pädevat infot, millele tuginedes saab teha ettepanekuid õigusaktide muutmiseks. Tähtis on olla otsustamise juures (komisjonid, töörühmad, ümarlaad), olla olulistest küsimustest ”allikaks” ning nähtav meedias. Samuti peab olema hea lobist, tegema koostööd partneritega, levitama oma ideid ning leidma kaasa mõtlejaid ja -tegutsejaid.

Tiit Kallaste Säästva Eesti Instituudist kõneles kliima- ja energiapoliitika lõimimisest, sest on ju energiasektoril täita oluline roll kliimamuutuse leevendamisel. Eesti energiasektoris uuendatakse praegu mitmeid riigi edasist arengut mõjutavaid kavu – energia- ja elektrimajanduse ning põlevkivi kasutamise arengukavu. Kuigi Eestile ei ole veel muret teinud Kyoto sihtarvu täitmine (kohustus vähendada CO₂ heidet 8% aastateks 2008–2012), peab ka Eesti kavandama kasvuhooonegaaside heite edasist vähendamist. Praegu on Eesti nn rohelise elektri sihtarv – toota 2010. aastaks 5,1% elektrist taastuvatest allikatest – mõne teise riigiga võrreldes veel väga väike. Näiteks Rootsil on see 60%, Soomel 31,5% ja Taanil 29%. Nn Kyoto lepe II perioodiks 2013–2017 tuleb aga tõenäoliselt karmim ning heitme-kaubanduse skeem laieneb lennundusele, keemiatööstusele ja põllumajandusele. Peale CO₂ kaasatakse skeemi ka teised kasvuhooonegaasid ning väliskulusid arvestatakse üha enam tootmise täiskuludes, mistõttu peavad ettevõtted hakkama üle minema süsinikuvahesematele tehnoloogiatele.

Ettekannetele järgnes arutelu, kuidas keskkonnakaitset paremini lõimida ning säästva arengu põhimõtteid nii Eestis kui

mujal tõhusamalt rakendada. Riigi tasandil alustades töid vastajad välja planeerimistegevuse, ressursikasutuse ja riigihanked, mille kaudu saab ja tuleb säästva arengu põhimõtteid paremini ellu viia. Martin O'Connor mõnõis, et paljudes riikides on just valitsused kõige aeglasemad jätkusuutlikkuse suunas liikujad. Tema arvates suudaksid aga Ida-Euroopa riigid selge visiooni ja juhtimise olemasolul kiiremini edasi liikuda, kuna suhteliselt hiljuti on nad ühe ülemineku juba läbinud.

Keskkonnanõu lõimimiseks on riigid kindlaks määranud ka raame, milles saab turumajandus toimida, andes nii tõuke tehnoloogia ja infrastruktuuri arengule. Näiteks Saksa maal vastu võetud taastuvate energiaallikate seadus on seal kahekordistanud taastuvenergia kasutamist, kuna seadusega tagatakse kindel tasu kõigile, kes toodavad taastuvallikast elektrienergiat, mis on ühendatud riigi elektrivõrku. Suurbritannias on arutlusel eelnõu, millega laiendatakse heitme-kaubanduse skeemi kõigile tarbijatele. Kui üksikisik soovib üle lubatud kvoodi heitmeid õhku paisata, tuleb vastavat õigust turult juurde osta. Ka ettevõtte ühiskondliku vastutuse skeem on pannud ettevõtjaid oma tegevust uuendama. Ettevõtted ei saa ainult deklareerida keskkonna- ja sotsiaalseid eesmärke, vaid peavad nende saavutamiseks ka midagi ära tegema.

Riigi tasandil üksikisikuni jõudes esitas Johan Rockström väite, et pöörates tähelepanu vaid jäätmete sortimisele ja taaskasutusele, me ainult maskeerime oma jätkusuutmatut elustiili. Joachim Spangenberg lisas, et tööstusriikides moodustavad kodumajapidamiste jäätmed alla 10% jäätmete koguhulgast. Valdkonnad, milles kodumajapidamised avaldavad suurimat keskkonnamõju ning kus mõju vähendamine annab märgatavaid tulemusi, on transport, ehitus ja elamumajandus ning toitumine.

Inimeste käitumise muutmiseks on vaja teadmisi, motivatsiooni ja võimalust teisiti toimida. Väikeriigi eelis on see, et teadmised on kergemini kättesaadavad ning uuendusi on lihtsam läbi viia. Motivatsiooni osas tuleb mõelda, kas ühiskonna väärtused sunnivad üksikisikut oma käitumist muutma. Eesti saab olla Euroopale eeskujuks ning näidata, et ülemineku jätkusuutlikkusele on võimalik.

Foorumi korraldamist toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus

Kõik foorumi ettekanded ja arutelu on kättesaadavad aadressilt: www.sei.ee/foorum

UUED KESKKONNAÕIGUSAKTID (oktoober-november 2007)

Keskonnastutuse seadus – Riigikogu poolt 14. novembril 2007 vastu võetud uus seadus jõustub 16. detsembril 2007. Seadus reguleerib keskkonnale tekitatava kahju vältimist ja heastamist, lähtudes põhimõttest, et saastaja maksab. Keskonnastutuse seadust kohaldatakse pärast seaduse jõustumist toimunud sündmusest, tegevusest või tegevusetusest tekkinud keskkonnakahju või keskkonnakahju ohu suhtes, kui selle põhjustanud sündmusest, tegevusest või tegevusetusest ei ole möödunud rohkem kui 30 aastat. Keskonnakahjude loetakse selle seaduse tähenduses olulist ebasoodsat mõju elupaiga või liigi soodsa seisundi saavutamisele või säilitamisele; kaitsealale, hoialale, püsilupaigale, kaitstavale looduse üksikobjektile; pinnaveekogu või rannikuvee ökoloogilisele või keemilisele seisundile või ökoloogilisele potentsiaalile

või põhjaveekogumi keemilisele või kvantitatiivsele seisundile ning ainete, valmististe, organismide või mikroorganismide otsese või kaudse keskkonda viimisega põhjustatud pinnasekahjustus, millega kaasneb oluline risk, et see võib mõjutada inimese tervist.

Vabariigi Valitsus kinnitas 5. novembri 2007. aasta korraldusega nr 485 **“Energiasäästu sihtprogrammi 2007–2013” ja „Energiasäästu sihtprogrammi 2007–2013 rakenduslaani aastateks 2007–2009”**. Sellekohased õigusaktid kinnitati kütteseaduse § 3 alusel ning jõustusid käesoleva aasta 5. novembril. Selle korraldusega kohustati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi esitama „Energiasäästu sihtprogramm 2007–2013” Euroopa Komisjonile ning avaldama mõlemad õigusaktid ministeeriumi veebilehel.

11. oktoobril 2007 kehtestati **töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 3 lõike 4 alusel määrus nr 223** “Vabariigi Valitsuse 18. septembri 2001. aasta määruse nr 293 **“Töökeskonna keemiliste ohutegurite piirnormid”** muutmise”. Määruse lisa kehtestati uues sõnastuses ning normtehnilises märkuses

viidi sisse muudatus. Määrus jõustub 1. jaanuaril 2008.

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 4 lõike 5 alusel kehtestati veel üks määrus, nimelt „Asbestitööle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded” (Vabariigi Valitsuse 11. oktoobri 2007. aasta määrus nr 224). Selle määrusega sätestati töötervishoiu ja tööohutuse nõuded asbestitöödele, mille käigus töötajad puutuvad või võivad kokku puutuda asbestitolmuga. Määrus jõustub 2008. aasta 1. jaanuarist. Asbestitöödeks loetakse asbesti sisaldava ehitise lammutamist, rekonstrueerimist, remonti või hooldust, kaasa arvatud asbesti eemaldamist ehitisest, masinast, seadmest või laevast ning asbestijätmete kogumist, töökohalt äraveo ettevalmistamist, vedu ja ladestamist. Määrus näeb ette, et tööandja peab enne ehitise lammutamist, rekonstrueerimist, remonti või hooldust veenduma, kas ehitis sisaldab asbesti või ei sisalda. Kui asbestisisaldus leiab kinnitust, järgitakse nimetatud tööde tegemisel määruses asbestitööde tegemiseks sätestatud nõudeid.

LOODI EESTI JUHTIMIS- SÜSTEEMIDEALANE TEHNILINE KOMITEE

Jussi Onoper, TJO Konsultatsioonid
juhataja esimees, EVS TK33 esimees

Kui kõik ausalt ära rääkida, siis kogunesid kümne organisatsiooni esindajad komitee moodustamiseks juba käesoleva aasta maikuu lõpus. Vahepeal on komitee ka koos käinud ja lähiaastate tegevusplaanid ette valmistanud. Valmis on saanud esimeste eestikeelsete standardite versioonid. Suvel olid paljud standardihuvilised puhkustel, nüüd on aga õige aeg komitee moodustamisest ja tegevustest põgus ülevaade anda.

Millega komitee tegeleb?

Eesti Standardikeskuse juurde moodustatud tehniline komitee nr 33 (edaspidi lühidalt TK33) tegeleb juhtimissüsteemidealaste standardite eestindamise ja algupäraste standardite väljatöötamisega. Loodud komitee üks olulisi funktsioone on ka juhtimissüsteemidealaste terminoloogia ühtlustamine. Seda müüdugi uute eesti keelde tõlgitavate standardite osas, juba väljaantud standardeid tõenäoliselt muutma ei hakata.

Võrreldes ISO tehniliste komiteedega on TK33 tegevusvaldkond ühest küljest pisut laiem. Nimelt puudutab komitee tegevus nelja valdkonda:

1) kvaliteedijuhtimine (sarnaselt ISO tehni-

lise komiteega nr 176)

2) keskkonnajuhtimine (sarnaselt ISO tehnilise komiteega nr 207)

3) töötervishoid ja tööohutus (sarnaselt CEN/SS komiteega nr C01)

4) sotsiaalne vastutus (sarnaselt ISO/TMB töögrupiga SR)

Samas ei võta komitee eesmärgiks eestindada kõiki rahvusvaheliste komiteede poolt väljaantavaid materjale. Läbiv joon on juhtimissüsteem ja sellega seonduvad standardid. Lähtume Eesti organisatsioonide vajadustest ja püüame jõudumööda olulisi standardeid eesti keeles välja anda.

Tahame juba käesoleval aastal luua pretse-dendi, kus rahvusvahelise ja eestikeelse standardi avaldamisaasta on sama. Sihikule on võetud OHSAS 18001: 2007 eestindamine. Tõlkimine on usaldatud OÜ-le TJO Konsultatsioonid, kes korraldas ka eelmise versiooni tõlkimise. Loodetavasti saab see edaspidi uute ja aktuaalsete standardite puhul heaks tavaks.

Mis on kavas 2007. aastal?

Esimesel aastal on kavas eestikeelsena välja anda:

- ISO 9000: 2005 (Kvaliteedijuhtimissüsteemid. Alused ja sõnavara)
- ISO 10012: 2003 (Mõõtealdussüsteemid. Nõuded mõõteprotsessidele ja mõõtevahenditele)
- ISO 10014: 2006 (Kvaliteedijuhtimine – juhised rahaliste ja majanduslike hüvede

saavutamiseks)

- OHSAS 18001: 2007 (Töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemid)

Järgmisel aastal on esialgsete plaanide kohaselt kavas eestindada ISO 9001 rakendusjuhiseid erinevate tegevusvaldkondade jaoks. Kaalumisel on keskkonnajuhtimisega seonduvate ISO 14004 ja ISO 14031, toiduohutusega seonduva ISO 22000 käsiraamatu, meditsiiniseadmetega seonduvate ISO 13485 ja ISO 14696 ning autotööstusega seonduva ISO/TS 16949 tõlkimine. Kui ISO 9001-st antakse välja uus versioon, siis püüame loomulikult ka selle esimesel võimalusel valmis saada.

Mida komitee moodustamine standardite kasutajatele annab?

Sisuliselt peaks komitee töö oluliselt kiirendama Eesti organisatsioonide arenguks vajalike standardite eestindamist. Komitee liikmed jälgivad pidevalt maailmas välja-töötavaid standardeid ning korraldavad oluliste standardite operatiivse ja professionaalse tõlkimise eesti keelde.

Kuivõrd standardite tõlkimisel püüame lähtuda huvigruppide soovidest, siis kutsun üles iga organisatsiooni või erialaliitu saatma komiteele ettepanekuid uute standardite eestindamise või algupäraste standardite väljaandmise soovide kohta. Andke palun teada, milliste standardite eestindamisest olete teie huvitatud.

EKJA KÜLASTUSREIS

Viire Viss, EKJA tegevjuht

EKJA LIIKMED BELGIAT AVASTAMAS

Algus lk 2
puhtad. Peaasi et ühiskondlikult vastutus-tundliku ettevõtte toimimise põhimõtetest on aru saadud ning kõik toimib tõrgeteta. Vihmasest Charleroi-st oli isegi pisut kahju lahkuda. Tööstusmaastiku võimsus ja mahajätetus tekitas melanhooleid minevikumälestusi, pani mõtlema rasketööstuse hiigelaegadele, mis tänapäeva infotehnoloogiale ja teenindusele keskendunud majandusel enam kunagi tagasi ei pöördu.

OOPERIMAJA KUI TSEMENDITEHAS?

Üks huvitavamaid külastusi oli üle 300 aasta vanusesse Brüsseli ooperimaja La Monnaie (eesti keeles *münt*), kus mõõduka edukusega on üritatud rakendada keskkonnajuhtimist. Eelmisel õhtul oli meie võõrustaja Eco-Conceilit, tuntud keskkonnajuhtimise ekspert Heinz-Werner Engel, rääkinud meile humoorika loo sellest, kuidas tal seitse

Toomas Pallo ooperiteatri värvipotte uurimas

EKJA liikmed Brüsseli ooperimajas

BRÜSSEL JA REOVESI

Belgia reisi lõppvaatus oli paaritunnine laevareis Brüsseli kanalil. Lõbusa giidi saatel nägime ühel pool Belgia kuningale kuuluvaid müüriaga varjatud aiamaid, teisel pool aga vanarauamägesid ning imposantset jäätmepõletustehast, mille jahutusveed otse kanalisse voolavad. Üllatuslik oli lastele mõeldud õppeväljapanek laevatrümmis, kus olid kanali veekvaliteeti illustreerivad loomutruud väljapanekud. Tallinna Vee keskkonnajuht Jana Kelus ei uskunud omi kõrvu, kui kuulis, et Euroopa pealinna Põhja-Brüsseli reoveepuhastusjaam valmis pool aastat tagasi ning enne seda jooksis ¾ linna olmereoveest otse kanalitesse ja merre. Seetõttu võib arvata, et kanalite, Senne jõe ja kogu Brüsseli sadama piirkonna veekvaliteet on halb, kuid selle tervenemist võib juba loota.

Brüsseli jäätmepõletustehas

“Odates keskööl Tallinna lennujaamas poolteist tundi oma kohvleid, jõudsite arutleda, et tõenäoliselt ei saa sellistelt reisidelt vastuseid mõne oma ettevõttega seotud detailse probleemi lahendamiseks või täpseid juhiseid keskkonnategevuse parandamiseks. Küll aga saab sealt huvitavaid ideid, tutvuda erinevate lähenemistega ning sõlmida tutvusi nii võõraste kui omadega. Külastusreisid on alati pakkunud häid emotsioone.”

“Muide, Belgias ei ole ikka veel (detsembri alguseks) valitsuse moodustamise kõnelused lõpuni jõudnud. Belgia riik aga siiski toimib ja meil on endiselt neilt palju õppida.”

aastat tagasi oli avanenud võimalus korraldada kohtumine ooperimaja direktoriga, et selgitada talle ajakohase keskkonnajuhtimise vajadust ka sellises organisatsioonis nagu seda on ooperiteater. Pärast tema kõigest viieminutilist sissejuhatust tõusis teatridirektor püsti ja ütles: “Härra Engel, miks te seda mulle räägite? Me tegeleme kunsti ja loominguga – me ei ole tsemenditehas, vaid ooperimaja!” Üllatus, üllatus, aga pärast ooperimajaga tutvumist võis öelda, et võrdlus tsemenditehasega ei olnudki nii kohatu.

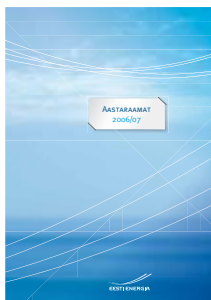
Esialgu tutvustati meile ooperimaja toitlustamise eest vastutavat Sodexo kohvikut, kellel on lausa ISO 14001 keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaat. Eesrindlikult oli lahendatud jäätmete sortimine erinevatesse kastidesse ning prantsuskeelne seinastend keskkonnategevustest ja -tulemustest tundus olevat informatiivne. Kohviku juht Bernard Counant mainis, et äsja on ruume remonditud ning soetatud ka varasematest mitmeid kordi energiasäästlikumad külmletid. Teravapilgulistele Eesti keskkonnajuhtidele hakkas aga silma, et kasutati plastist kohvitopse ning köögikraanist tilkus vett. Selgitus esimesele “mittevastavusele” oli proosaline – ooperimajas töötavad kunstniimesed hõljuvad pilvedes ning kipuvad pahatihti oma kohvitassi kaasa võtma. Võimatu on kõiki tasse suure maja peal otsimas käia või ajutiselt majas viibijatele reegleid selgitada. Tilkuv kraan aga lubati parandada.

Ooperimajal endal oli Brüsseli regiooni ökodünaamilise ettevõtte kahetärnne märgis. Keskkonnajuht Frederique Gervais tunnistas, et keskkonnajuhtimist on ooperimajas keeruline rakendada, aga samm-sammult on see siiski võimalik. Tavainimese jaoks on üllatav, kui suured võivad olla ühe ooperiteatri taustajõud. Kvartalisuurusele alale mahtusid proovisaalid, laod, õmblus- ja värvimistökojad, puu- ja metallitöökojad, dekoratsioonide maalimise ja ehitamise hallid ning kõik muu vajalik. Peale jäätmesortimiskastide ja lokaalsete settebasseinide õnnestus näha ka kaunist neoklassitsistlikku stiilis ooperisaali, mis võtab oma alla vaid väikese osa “ettevõttest”.

Tõepoolest võib ooperimaja võrrelda väikese tsemenditehasega, kuna tegevuste paljusus ja sellest tulenev keskkonnamõju on märkimisväärne. Tekkis ka idee luua sidemed La Monnaie ja Estonia ooperiteatri vahel, et vähendada ka meie kunstitempli mõju keskkonnale.

NÄITED EKJA LIIKMETE KESKKONNAARUANNETEST:

AS Eesti Energia

AS Kunda Nordic Tsement

AS Tallinna Vesi

MIS TEHTUD? MIS TEOKSIL?

16.-18. oktoobrini toimus EKJA külastusreis Belgiasse. 13 EKJA liiget tutvusid Belgia ja Euroopa Liidu keskkonnategevusega. Loe lähemalt lk 2 ja 11.

8. novembril toimus Rahvusraamatukogus Säästva arengu foorum, kus räägiti keskkonnapoliitika lõimimise strateegiast ja vahenditest. Foorumi korraldas Säästva Eesti Instituut, kes tähistas ühtlasi oma 15. tegevusaastat. Vt lk 9.

29. novembril toimus EKJA koolitusseminar "Keskkonnanjuhtimissüsteemi parendamine?... Keskkonnasuhtlus!" Seminari käigus selgitati, mis on keskkonnasuhtlus ja millised on selle vahendid. Oma keskkonnasuhtluse meetodeid tutvustasid Kunda Nordic Tsement, Eesti Energia (keskkonnateatis, vt lk 6) ja Tallinna Vesi (keskkonnaruanne). Enam keskenduti keskkonnaruannete koostamisele ning hinnati keskkonnaruannete kvaliteeti.

5. detsembril toimus konkursi "Keskkonnategija 2007" preemiate pidulik üleandmine. Et-

tevõtete kategoorias tunnistati võitjateks AS Triip (keskkonnanjuhtimine), Väätsa Prügila AS (keskkonnahoidlik toode või teenus) ja Silbet AS (keskkonnahoidlik toomisprotsess). Vt lk 8.

Juban Peedimaa AS-ist Triip auhinda vastu võtmas

31. jaanuaril toimub EKJA korraline seminar, mille teema on arendaja ja eksperdi vaheline koostöö keskkonnajuhimise hindamisel (KMH). Seminari viib läbi KMH ja SMH ekspert Kaja Peterson. Lisateave: www.ekja.ee.

4.-9. märtsini toimub Sloveenias ehitusmess "SEJEM DOM 2008", mis on keskkonnatehnoloogia valdkonnas tegutsevate väike- ja keskmise eriline rõhk on taastuval energial laiemalt ja teistel keskkonnasõbralikel tehnoloogiatel. Lisainfo: Lea Aasamaa, lea@koda.ee, 644 8079.

LIIKMED

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnustab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsiooni aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

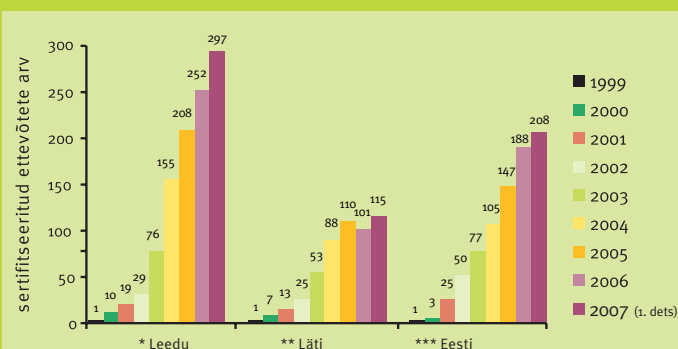
EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIAATSIOONI LIIKMED

Tegevliikmed: AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Raudtee*, YIT Ehitus*, AS EKSEKO*, AS Eesti Energia*, ELLE OÜ*, AS Tallinna Vesi*, Cleanaway Eesti AS*, AS Tallinna Sadam*, Langham OÜ*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Dulevo OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, maxit Estonia AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, Integre OÜ, AS Teede REV-2, AS Rakvere Lihakombinaat, Elcoteq Tallinn AS*, Stoneridge Electronics AS, AS Enprima Estivo, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Prügila AS, VSA Eesti OÜ.

Toetajaliikmed: ABB AS*, SEI-Tallinn*, Kertu-Liisa Terk*, Olavi Tammemäe*, Eike Riis, OÜ Hendrikson & Ko, AS TALTER, AS ELTEK, Alexander Efremov, AS K&H, Aleksandra Betmanova, OÜ TJO Konsultatsioonid, Ants Tammeppu, Anni Turro, AS ASPI, AS JALAX, Peeter Saks, AS ORTO, AS Mistra-Autex, Lembit Lait, AS ESTKO, Peep Pobbul, Rein Hunt, Celandier Ehitus, AS Metrosert, AS Tallinna Lennujaam.

* Asutajaliikmed

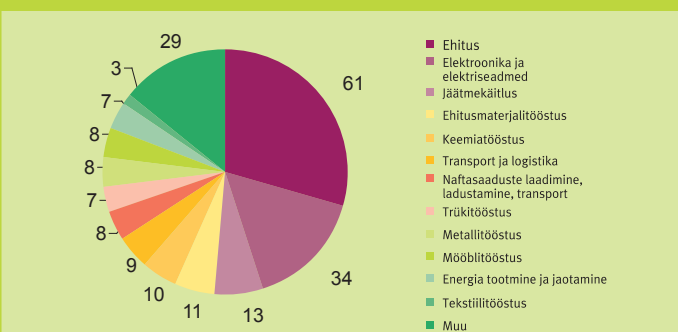
ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999–2007 1. det)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt
** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

Eesti Kvaliteediühingu kodulehe (www.eaq.ee) andmetel (1. detsember 2007)

Euroopa keskkonnanjuhtimis- ja auditeerimissüsteemi rakendanud ettevõtete (asukohtade) arv:

Eesti: 2 (2)

Läti: 8 (13)

Leedu: 0 (0)

Allikas: Euroopa Liidu EMAS veebileht http://ec.europa.eu/environment/emas/registration/sites_en.htm

